

Militaire Spectator.

Dingsdag, den 10^{den} Julij

De *Militaire Spectator* verschijnt op onbepaalde tijden. Men abonneert zich voor 10 nummers, bij alle Postdirecteuren en Boekhandelaren, door het geheele Koninkrijk à f 2, 25, franco per post. De Jaargang zal de 40 nummers niet te boven gaan. Alle inzendingen geschieden, franco, aan de Uitgevers BROESE & COMP. te Breda, met het opschrift: *Voor den Militairen Spectator*.

TOGT NAAR PALEMBANG.

in 1821.

(Vervolg van N°. 12.)

De vijand maakte zich ons verwijl ten meeste nutte: eensdeels door het Eskader met branders (1) te ontrusten, en door op de voorposten van de beide oevers met klein geweer te schieten; anderdeels door aan het paalwerk der rivier en aan zijne wallen de noodige verbeteringen aan te brengen — Hij werd daarin echter, vooral bij dag, door het aanhoudend vuur der voorposten belet.

De verwachting van bijval, welken des Soesoehoengs broeder had doen hopen en beloven, het verken- nen der wegen op den oostwal; het inrigten dezer wegen ten dienste eener kolonne Infanterie naar de *Pladjoe*;

(1) Door branders, of *rakets api* verstaat men hier opeengestapelde bossen droog hout, op bamboezen vloten gelegd en met alle mogelijke brandstoffen vermengd. Met het opkomen van den ebstroom stak de vijand deze *rakets api* in den brand en rigtte dezelve, in groote menigte, door middel van kettingen, uit rottings zamengesteld, op de schepen van het eskader.

Vooruitziende, dat de vijand van deze middelen gebruik zoude kunnen maken, had de Opperbevelhebber, eene zoogenaamde *brandwacht* georganiseerd. Van alle schepen werd dagelijks eene boot, behoorlijk bemand en voorzien van de noodige bijlen, in dienst gesteld, en, bij het in brand steken der *rakets api*, roeiden deze booten vooruit, om aan dezelve zoodanige rigting te geven, dat de vaartuigen er van bevrijd bleven.

Men kan niet genoeg den onverschrokken moed en onbegrensden ijver roemen, welke onze zeelieden bij deze moeilijke verrigting, aan den dag legden. Om spoediger aan de branders eene goede rigting te kunnen geven, roeiden de matrozen tot nabij de batterijen en, onverzaagd in de gevaren, rukten zij de branders uit elkander. Niet altoos evenwel gelukte het hun de schepen van de branders te bevrijden. Door bedekte sterke kettingen aan el- lander geschakeld, was het somwijlen onmogelijk dezelve bij tijds te kunnen van een kappen; en het was bij een van die tegen- spoedige voorvallen, dat een *raket api* voor het fregat van der *Werv* dreef. Door het aanhoudend spelen der pompen, werd de brand, welke zich reeds aan den romp had medegedeeld, gebijcht.

de komst van het fregat de *Dageraad*; het verlangen naar nadere berigten omtrent des vijands geest en magt, en eindelijk het afwachten van een gunstig vloedgetijde, waren zooveel voldoende redenen, om den aanval, aan welks uitslag zoo veel gelegen was, eenige dagen te doen uitstellen.

Bij dagorder werd dan ook bepaald, dat den 16^{en}, met het aanbreken van den dag, eene kolonne Infanterie, Artillerie en Pionniers, onder geleide van den Kolonel *Bischoff*, zoude landen, om zich nog dienzelven dag tot aan de *Pladjoe* te begeven, die rivier over te steken; aldaar positie te nemen, en alsdan het gebulder der scheepsbatterijen af te wachten, om den vijand in den rug aan te vallen. Dezelfde dagorder bepaalde ook de nadere ligging der schepen. De verzwakte equipage van het *Zeepaard* werd door de *Sirene* versterkt, en uit de *Zwaluw* nam men de noodige matrozen ter beman- ning der landingsbooten.

De kolonne was op den oostwal in optocht; de Op- perbevelhebber had zich daarvan in persoon overtuigd; terwijl de slechtheid der wegen eene reden was, om de artillerie slechts uit eenige kleine handmortieren te doen bestaan.

Om den vijand, die van deze beweging niet onkundig kon blijven, niet te min eenige afleiding te geven, haalde de hulk *Nassau* vooruit, en opende een hevig vuur, hetwelk door den vijand beantwoord werd.

Het vuur, dat men intusschen, in den namiddag van dien dag, aan den oostwal hoorde, deed, al spoedig, het vermoeden geboren worden, dat de vijand, zoo hij het overtrekken der *Pladjoe* al niet onmogelijk maakte, dezen overtocht, ten minste, levendig zoude betwisten.

Inderdaad, met alle mogelijke voortvarendheid had de vijand, niet alleen reeds batterijen opgericht, ter plaatse waar men meergenoemde rivier kon overtrekken; maar eene groote menigte, met *lilla's* gewapende, prauwen doorkruisten de rivier en schoten onophoudelijk op alle punten, waar de onzen zich lieten zien.

De overtocht kon slechts partieel plaats hebben; dewijl men maar eene geringe hoeveelheid kleine booten of pontons had kunnen medevoeren, en het door de wei- nige ter beschikking hebbende mortieren onmogelijk was

dezen overtocht te ondersteunen, veel minder des vijands vuur het hoofd te kunnen bieden.

De Opperbevelhebber ontving denzelfden dag van deze omstandigheden berigt, en overtuigd, dat deze allen samenliepen om zijn ontwerp te verijdelen, en des vijands plannen daarentegen te begunstigen, werd het den Aanvoerder der kolonne vrijgelaten terug te trekken.

Alvorens dezen terugmarsch te beginnen, wilde de Kolonel *Bischoff* alles beproeven. Hij bleef des nachts, met zijn volk, nabij de rivier op eenen moerassigen grond, door den opkomenden vloed zoodanig overstroomd, dat het water en de modder tot aan de knieën der manschappen stond, positie houden, en lang voor het aanbreken van den dag, in den volgenden morgen, zich ten volle overtuigd hebbende, dat de overtocht aan de *Pladjoe*, zonder opoffering van bijna al zijn volk, volslagen onmogelijk was, beval hij den terugmarsch. De aanval, op dezen dag bepaald, zoude evenwel plaats hebben gehad, indien niet de vloed, te laat doorgekomen zijnde, de ebtijde het naderen der batterijen, door stil weder onmogelijk maakte; zoodat men noodzaak was daarvan af te zien.

20 Junij 1821.

Bij het opkomen van eene koelte in den namiddag van den 19^{den}, liet de Opperbevelhebber beproeven, of men den stroom, door het zeilen zoude kunnen breken, dan dit was onmogelijk. Hij schreef toen aan de verschillende Kommandanten die maatregelen voor, welke noodig geoordeeld werden, om met den vloed te kunnen aanvallen.

Het bleef bepaald, dat de sterkte op de *Pladjoe* het punt was, waarop de aanval het krachtdadigst moest geschieden. Te dien einde werden de troepen, in derzelver landingsbooten, onder den oostwal des *Soensangs* geplaatst.

Des nachts om 3 ure verliet de Opperbevelhebber met zijnen Staf het fregat *van der Werf*, dat, alstoen, benevens de andere vaartuigen, reeds naar de batterijen opdreef en opwond langs, in dien zelfden nacht uitgebragte, werpen; en begaf zich aan boord van de Schoener *Johanna*, om van dat vaartuig, in het centrum post gevat hebbende, alle bewegingen beter te kunnen gade slaan, en met meer vaardigheid zijne bevelen te kunnen doen uitvoeren.

Met orde en stilte, en tevens met de meeste geestdrift, werkten alle schepen naar derzelver aangewezen plaatsen op. Eene zwaar benevelde lucht, verduisterd door de dampen, welke zich uit de moerassige oevers van den *Soensang* ophieven, benam tot 7 ure 's morgens het gezicht op de batterijen, hetwelk toen echter, bij het doorbreken der zonnestralen, eensklaps vrij werd.

De hulk *Nassau* had het eerste hare positie genomen en beantwoordde onmiddellijk het vuur, door den vijand, reeds eenige oogenblikken te voren begonnen. De *van der Werf* en de *Dageraad* namen, kort daarop, mede hunne stelling.

De *Gombora* werd intusschen hevig door de kanon-

neerbooten beschoten; zoo ook de *waterbatterij* door de korvet en kielligters, voor dezelve geposteerd.

Om acht ure kwam de Malaksche bode *Ste. Maria* met derzelver gewapende prauwen aan. Hij bleef, in de nabijheid van het vaartuig des Opperbevelhebbers, nadere bevelen afwachten. Hetzelfde deed de inlandsche Major *Radja Akil*, die insgelijks met zijne prauwen had opgesloten.

Op het berigt, dat het vijandelijke vuur van de *Gombora* zeer verminderde, beval de Opperbevelhebber aan de kanonneerbooten, om, zoo mogelijk, eenen weg door het ingehaide paalwerk te openen, en langs denzelfden door te dringen. Om deze beweging met meer kracht te kunnen doorzetten, en daarna den vijand op den *Gombora* zelve aan te vallen, werden de zoo evengenoemde prauwen van *Radja Akil* en *Ste. Maria*, aan welker hoofd des Generaals Adjutanten geplaatst waren, derwaarts gezonden, met een detachement troepen van 300 man ondersteund.

De prauwen van *Radja Akil* en *Ste. Maria* stelden zich in slagorde voor de palen en openden tegen eene groote menigte welgewapende prauwen een levendig vuur. Deze laatstgenoemde waren, bij het verflaauwen van het batterijvuur, toegesnel, ter betwisting van den doortocht der kanonneerbooten door het paalwerk.

Intusschen hervatte de vijand zijn vuur op de *Gombora*, met nieuwen ijver. Desniettegenstaande zoude de doortocht door het paalwerk en een aanval op de batterijen ondernomen zijn; zoo niet een van den top van het Admiraalschip gedaan sein, waardoor de terugmarsch werd aangegeven, alle verdere pogingen deed staken.

Van des Opperbevelhebbers vaartuig werd echter dit sein, door een vernietigend sein beantwoord. De *Dageraad* dreef intusschen door het verlies van zijne kabeltouwen af, en ondanks allen aangewenden arbeid, kon hij niet dan eene ongunstige ligging voor zijne batterijen aannemen.

De *Venus* en de *Ajax* in reserve staande, kregen toen last om op te werken. Eerstgemeld schip kon alleen zijne batterijen doen spelen; gebrek aan plaats belette zulks aan het andere.

De *Nassau*, insgelijks door het verlies van zijne kabels, dreef mede af; doch geraakte weder in positie. De daartoe vereischte hoogstvermoeijende arbeid had echter de zeelieden zoodanig afgemat, dat deze aan de, zeer in getal verminderde landtroepen, welke de batterijen bedienden, bijna geene hulp meer konden toebrengen.

Het fregat *van der Werf* had insgelijks een kabeltouw afgeschoten; doch herstelde zich weder; maar het groot aantal der gekwetsten op dat vaartuig, veroorzaakte gebrek in bediening en deed het vuur zeer verflaauwen. Ook was, bij het zoo even vermeld sein, een Officier van de *van der Werf* den Opperbevelhebber met den toestand van dat vaartuig, waarbij nog gebrek aan buskruid kwam, bekend gaan maken. Nu hoe langer hoe meer bespeurende, dat de schepen aan de *Pladjoe*, hoofdzakelijk door het verlies hunner kabeltouwen, met geen goed gevolg meer konden handelen, en gestadig

aan des vijands moorddadig vuur waren blootgesteld; dat het *Zeepaard*, door zijne verlorene ligging en den aard van zijn geschut, minder tot stilzwijgen van de *waterbatterij* had toegebracht, dan men wel had kunnen hopen; en eindelijk, dat aan de zijde van de *Gombora*, zoo als reeds aangemerkt is, des vijands vuur levendig was aangewakkerd, zoo besloot de bevelvoerende Generaal, op grond van deze beweegredenen, den terugtogt te gelasten, die des te noodzakelijker was, daar een langer vertoeven de schepen tot eenen volgenden aanval welligt onbruikbaar zoude hebben gemaakt.

De terugtogt geschiedde met orde, terwijl de eenden-zeven zeer begunstigde.

Men verloor bij dit gevecht, twee kanonneerbooten. Derzelver equipage werd echter gered. Overigens bedroeg ons verlies:

aan dooden	46
» zwaar gewonden	60
» ligt gewonden	55

in het geheel 161 man.

Alle schepen hernamen, zooveel mogelijk, hunne vorige stellingen, en de Opperbevelhebber keerde aan boord van de *van der Werf* terug.

De Luitenant Kolonel *Keer*, Resident van *Banka*, die, zoo als gemeld is, den Opperbevelhebber met de expeditie was gevolgd, ontving nu last, om weder naar zijne residentie terug te keeren. Het gerucht van den aanvankelijk ongunstigen uitslag der onderneming, aldaar bekend, zoude den onrustigen aanhang des *Palembangschen* Sultans wel eens tot vorige woelingen hebben kunnen doen overslaan. Eenige troepen, alsmede de flotille van *Radja Akil*, keerden met genoemden Resident terug.

Thans bekend zijnde aan welk bijzonder toeval de terugtogt van den 20sten te wijten was, bleef het niet te min eene waarheid, dat land- en zeemagt, door dapperheid en volharding in de bestrijding van zoovele samenloopende moeilijkheden en bezwaren, den Nederlandschen roem waardiglijk hadden gehandhaafd. Een dagorder van den Opperbevelhebber liet beiden daarin regt wedervaren.

De schepen hadden alle, aan romp, tuig en mastwerk, zeer veel geleden; hierin werd echter spoedig voorzien, maar het verlies aan kabels, touwen, ankers en dreggen, was bezwaarlijk te herstellen. Men vond intusschen bij de gezaghebbers op de koopvaardischepen de meeste bereidwilligheid om daarin te helpen voorzien.

De Opperbevelhebber ging op meest al de vaartuigen rond, en bereidde derzelver moedige equipagiën tot eenen volgenden aanval voor; bezocht de gewonden en voorzag in alle benoodigdheden.

Terwijl wij van onze zijde bezig waren met de herstelling der geledene verliezen, bleef de vijand mede niet ledig. Hij bragt, met eene onbegrijpelijke vaardigheid en ijver, de noodige verbeteringen aan zijne batterijen; vermeerderde de *waterbatterij*, door het geschut, dat hij op de kanonneerbooten had gevonden en verzekerde

het paalwerk, hetwelk zijne stelling zoo buitengemeen sterk maakte.

(Het vervolg in het volgend nummer.)

KORT LEVENSBERIGT

VAN WIJLEN DEN LUITENANT-GENERAAL

VOET.

Zelden verlaat een merkwaardig mensch deze wereld, dat wij niet verlangen van zijnen levensloop eenige bijzonderheden te kennen. Naarmate de werkring van den afgestorvene, of het door hem gestichte nut uitgebreider was, is de belangstelling in die bijzonderheden algemeener; en de herinnering, in zulk een levens-overzicht vervat, is eene behoefte daar, waar hoogachting en dankbaarheid den nablijvenden aan den overledene verbonden.

Weinige menschen verlaten dit groote tooneel, waarbij deze behoefte zoo algemeen gevoeld wordt, dan bij het verscheiden van den Man, wiens naam wij, met eerbied, aan het hoofd dezes plaatsten. — Gedurende eenen menschen-leeftijd Leeraar, Gids, ja — om hier de woorden van eenigen zijner voortreffelijkste leerlingen (1) te bezigen — Vader van een aanzienlijk gedeelte van Neêrlands jongelingschap geweest zijnde, is het aantal groot van hen, die, door hoogachting en erkentelijkheid, aan den uitmuntenden VOET verbonden waren. — Die allen verlangen voorzeker eenige bijzonderheden uit het leven van den beminden Voorganger te kennen; en zulks te meer, daar deze, gedurende zijn leven, altijd ontweek, van zich zelven te spreken, zediglijk eenen weg betredende, waarop Hij zoo veel goeds stichtte, bij vermijding, ja, wij zouden schier zeggen, bij verbanning van alle uiterlijke vertooning.

Aan dezen karaktertrek van den Generaal VOET is het mede toe te schrijven, dat wij ons slechts bepalen moeten, bij de mededeeling der belangrijkste tijdvakken uit zijne veeljarige loopbaan, der achtereenvolgende standpunten zijner militaire bevoordering. Het zijn slechts punten, zooveel mogelijk tot eenen slaauwen omtrek vereenigd. Bekwamer hand vulle het hierin ontbrekende aan; opdat ook de levende letter de verdiensten van dezen, in zich-zelfen zoo nederigen, man tot het nageslacht overbrengende.

JOHAN HENDRIK VOET zag het eerste levenslicht te *Duisburg* aan den *Rijn*, op den 22en Februarij des jaars 1758. Op vijfien-jarigen leeftijd ving Hij in gemelde stad zijne academische studiën in de Mathematische- en Physische Wetenschappen aan; en was daarmede gedurende vier jaren, onafgebroken bezig. Het was eerst na de voltooiing dezer studiën, dat Hij, als kadet bij de toenmalige Hollandsche Artillerie in dienst trad. Zijne

(1) Zie: Brief aan de Heeren Officiëren bij de korpsen Artillerie en Genie, voor zoo verre die in betrekking hebben gestaan tot wijlen den Luitenant Generaal VOET, van de HH. *van Regteren, van Hooff, Ackermans* en *Bos*.